

BARNAFRID
LINKÖPINGS UNIVERSITET

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
kopia s.sof@regeringskansliet.se

Remiss: S2025/00778

Linköpings universitet - Barnafrids remissvar över *Digital teknik på lika villkor – En reglering för socialtjänsten och verksamhet enligt LSS (SOU 2025:39)*

Barnafrid, nationellt kunskapscenter om våld mot barn vid Linköpings universitet, har beretts möjligheten att inkomma med ett remissvar på SOU 2024:39 Digital teknik på lika villkor – En reglering för socialtjänsten och verksamhet enligt LSS.

Övergripande synpunkter

En digital välfärdsteknik som är öppen för alla välkomnas och samtidigt det är viktigt att den inte ersätter en personlig kontakt eller används på integritetskränkande sätt. Digital teknik och personlig kontakt behöver båda finnas för att kunna bidra till en ökad livskvalitet och för att skapa en trygg och säker vård.

Utifrån de brister som IVO konstaterat, bland annat i det årliga tillsynsrapport *Vad har IVO sett 2023*, gällande att det förekommer brister utifrån tvångs- och begränsningsåtgärder på LSS-boenden för barn och unga samt brister i att inhämta samtycke, anser Barnafrid att det finns stora behov av kompetensutveckling och kunskapshöjande insatser. Det är viktigt att personal som arbetar med barn och unga inom LSS har god kännedom om lagstiftning, AKK (alternativ och kompletterande kommunikation) samt hur personal kan säkerställa barn och ungas delaktighet i beslut.

Specifika synpunkter

Fler ska få tillgång till insatser med digital teknik

Barnafrid tillstyrker förslaget. Det är dock viktigt att säkerställa att den digitala tekniken används på ett tryggt och säkert sätt.

Ett lagstöd att digital teknik får användas ska omfatta alla insatser enligt SoL och LSS

Barnafrid tillstyrker bedömningen.

Regleringen ska vara teknikneutral och omfatta teknik som används för att utföra insatser

Barnafrid tillstyrker förslaget. Det är viktigt att teknik kan användas vid utförandet av en insats enligt SoL eller LSS. Distinktionen att teknik användas just för insatser och inte av andra anledningar är viktigt.

Användandet av digital teknik ska inte regleras särskilt i SoL och LSS

Barnafrid tillstyrker förslaget men anser att det behöver kompletteras med särskilda informations- och kunskapshöjande insatser.

Användandet av särskilt integritetskänslig digital teknik ska regleras genom integritetsskyddande åtgärder i socialtjänstens registerförfattning

Barnafrid tillstyrker förslaget.

Barns beslutskompetens att samtycka till behandling av personuppgifter

Barnafrid tillstyrker förslaget. Det är bra att behov för ytterligare vägledning har noterats. Ett sådant uppdrag bör ges till någon eller några relevanta myndigheter.

Användning av digital teknik vid insatser till personer med nedsatt beslutsförmåga. Hur en reglering om användning av digital teknik vid nedsatt beslutsförmåga ska utformas

Barnafrid tillstyrker förslaget och konstaterar att det viktigt med en jämlik vård. Det behövs dock särskilda informations- och kunskapshöjande insatser gällande hur regleringen om användning av digital teknik vid nedsatt beslutsförmåga ska utformas särskilt vad gäller inhämtande av samtycke och dokumentation. Det är viktigt att personal får det stöd och den kunskap de behöver för att kunna göra dessa bedömningar i enlighet med lagstiftningens intentioner.

Det ska inte finnas särskilda regler om vem som ska bedöma den enskildes beslutsförmåga eller vilken kompetens den personen ska ha

Barnafrid avstyrker detta förslag. Utgångspunkten måste vara att den som fattar beslut om beslutsförmågan ska ha adekvat kompetens att göra bedömningen. Att personal har tillräcklig kompetens för att säkerställa barns och ungas delaktighet samt bedömningen kring beslutsförmåga är en förutsättning för en trygg och säker vård.

Det bör inte regleras hur bedömningen av nedsatt förmåga att samtycka till personuppgiftsbehandling ska göras.

Barnafrid tillstyrker förslaget. Utredningens förslag att ge i uppdrag att ta fram ett metodstöd för att personalen ska kunna stödja personer med nedsatt beslutsförmåga att uttrycka sin inställning till personuppgiftsbehandlingen är en nödvändighet och uppdraget bör ges snarast. Det är viktigt att metodstödet finns på plats i nära anslutning till att lagen vinner laga kraft för att säkerställa att lagen tillämpas på det sätt som avses.

Bedömningen av förmågan och den enskildes inställning ska dokumenteras och följas upp

Barnafrid tillstyrker förslaget. Det behövs dock vägledning för att tydliggöra kraven på dokumentation. Det vore även önskvärt att det tydliggörs att det gäller även vid uppföljning och att uppföljningen ska göras med viss intervall.

Barnets beslutskompetens ska tas tillvara genom tillämpning av befintlig reglering i SoL och LSS

Barnafrid tillstyrker förslaget.

Det finns relevant stöd för hur barnets beslutsförmåga ska tas tillvara vid användning av digital teknik

Barnafrid tillstyrker delvis förslaget. Det är angeläget att det tillkommer informations- och kunskapshöjande insatser för att tydliggöra *hur* stöden som redan finns kan användas utifrån denna lagstiftning.

Kravet på samtycke till personuppgiftsbehandling ska omfatta barn

Barnafrid tillstyrker förslaget.

Barnets beslutskompetens ska tas tillvara genom att barnets åsikt tillmäts betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad

Barnafrid tillstyrker förslaget.

Stödet för att ta tillvara barns beslutskompetens att samtycka till behandling av personuppgifter behöver kompletteras

Barnafrid tillstyrker förslaget och det är viktigt med informations- och kunskapshöjande insatser gällande AKK och hur ett samtycke kan inhämtas vid nedsatt beslutsförmåga

Om barnet inte kan samtycka krävs samtycke från barnets vårdnadshavare

Barnafrid tillstyrker förslaget.

Om barnet har två vårdnadshavare krävs samtycke från båda

Barnafrid tillstyrker förslaget.

Barn som bor utanför det egna hemmet Vår bedömning: De principer som gäller för bestämmanderätten avseende åtgärder som rör barn som bor utanför det egna hemmet kommer att gälla även vid sådan personuppgiftsbehandling som omfattas av våra förslag.

Barnafrid tillstyrker förslaget.

En avvägning mellan behov och integritetsrisker

Barnafrid tillstyrker förslaget men påtalar behovet att detta tydliggörs via vägledningar, metodstöd samt informations- och kunskapshöjande insatser

För Barnafrid – nationellt centrum för kunskap om våld mot barn

Linköping den 22 september 2025

Mia Johansson
Utredare

Laura Korhonen
Professor, centrumchef

Nationellt kunskapscentrum Barnafrid